

ทัศนคติของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการที่มีต่อบริการวัสดุย่อส่วน
ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นางสาว สุมนา วััสสระ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-182-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017457

117๑๖๐๕๗

ATTITUDES OF FACULTY AND SERVICE STAFF TO MICROFORM SERVICES
IN THAMMASAT UNIVERSITY CENTRAL LIBRARY

Miss Sumana Wassara

A Thesis Submitted in Partail Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-182-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ทัศนคติของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการที่มีต่อบริการวัสดุย่อยสลายของ
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โดย นางสาว สุมนา วัสสระ

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... *พ.ว. วัสสระ* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *พรรณพิมล กุลบุญ* ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาวดี สืบสนธิ์)

..... *พ.ว. วัสสระ* อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ)

..... *วนิดา สุรวดี* กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วนิดา สุรวดี)

..... *ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล* กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อ วิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงเล่มเดียว

สมุณา วัสสระ : ทศนคติของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการที่มีต่อบริการวัสดุย่อส่วนของสำนัก
หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ATTITUDES OF FACULTY AND SERVICE STAFF TO
MICROFORM SERVICES IN THAMMASAT UNIVERSITY CENTRAL LIBRARY) อาจารย์ที่
ปรึกษา : ผศ.พรพรรณพิมล กุลบุญ, 238 หน้า. ISBN 974-579-182-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้วัสดุย่อส่วนของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการ
ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตลอดจนทัศนคติของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการ ที่มีต่อบริการวัสดุย่อส่วนของ
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการส่วนใหญ่ไม่เคยใช้วัสดุย่อส่วน เนื่องจากข้อมูลที่ต้องการ
ใช้ไม่อยู่ในวัสดุย่อส่วน ประเภทของวัสดุย่อส่วนที่ใช้มากที่สุดคือไมโครฟิล์มและไมโครฟิช โดยมีความถี่
ในการใช้ไม่แน่นอน และระยะเวลาในการใช้วัสดุย่อส่วนแต่ละครั้งนาน 30-60 นาที วัตถุประสงค์
สำคัญในการใช้วัสดุย่อส่วนคือเพื่อค้นคว้าข้อมูลประกอบงานเขียนและงานวิจัย ลักษณะข้อมูลในวัสดุย่อส่วน
ที่ใช้มากที่สุดคือ วารสาร รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ โดยส่วนใหญ่ใช้เนื้อหาในสาขาประวัติศาสตร์และ
เศรษฐศาสตร์

วิธีเข้าถึงวัสดุย่อส่วนที่อาจารย์และผู้ช่วยวิชาการส่วนใหญ่ใช้คือ ขอความช่วยเหลือจากบุคลากร
ห้องสมุดให้ช่วยค้นหา บริการวัสดุย่อส่วนที่ใช้ในระดับมากที่สุดคือ ขอใช้วัสดุย่อส่วนพร้อมเครื่องอ่านภายใน
ห้องสมุด โดยห้องสมุดที่อาจารย์และผู้ช่วยวิชาการจำนวนมากเข้าไปใช้วัสดุย่อส่วนคือห้องสมุดอื่น มีเพียง
ส่วนน้อยที่เคยเข้าไปใช้วัสดุย่อส่วนของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาเหตุเพราะไม่ทราบว่าสำนัก
หอสมุดฯมีวัสดุย่อส่วนไว้บริการ

ทัศนคติของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการ ที่มีต่อบริการวัสดุย่อส่วนของ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ ทั้ง 5 ด้าน คือ (1)สภาพของห้องอ่านวัสดุย่อส่วน (2)วัสดุย่อส่วนที่ให้บริการ (3)อุปกรณ์
การอ่านที่ให้บริการ (4)การจัดบุคลากรเพื่อให้บริการ และ (5)การเข้าถึงวัสดุย่อส่วน อยู่ในระดับ
ปานกลาง

ผลการทดสอบความแตกต่างของระดับทัศนคติที่มีต่อบริการวัสดุย่อส่วนทั้ง 5 ด้าน ปรากฏว่า
สอดคล้องกับแนวเหตุผลที่ตั้งไว้คือ ทัศนคติของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต *Jun Boon*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

SUMANA WASSARA : ATTITUDES OF FACULTY AND SERVICE STAFF TO MICROFORM SERVICES IN THAMMASAT UNIVERSITY CENTRAL LIBRARY. THESIS ADVISOR : ASSI. PROF. PANPIMON KOONLABOON, 238 PP.

The objective of this research is to study how faculty and service staff in Thammasat University make use of microform and their attitudes to microform services in Thammasat University Central Library.

The result shows that most faculty and service staff have never used microform because data they want are not available in microform. The types of microform which are used at the high level are microfilm and microfiche. Most of them use microform occasionally and the length of time they spend reading microform is between 30-60 minutes for each times. The main reason for microform use is to find data for their research works. The types of material mostly used on microform are periodicals and research papers including theses. In regard to subject matters, most of them use microform in subject as follows: history and economics.

Asking for the assistance from library staff is the way most faculty and service staff used to access to microform they want. The microform service which are used at the high level is using microform with reading equipment provided within the library. Most faculty and service staff use microform services in other libraries more than in Thammasat University Central Library because they have never known about this service.

In regard to attitudes to microform services in Thammasat University Central Library, the study shows that faculty and service staff have moderate attitudes to 5 following areas: (1)microform reading room condition (2)microform materials provided (3)equipments provided (4)staff assistance and (5)access to microforms they want.

The test for a significant difference between the means of two groups of attitudes show that there is no significant difference in the faculty and service staff attitudes toward microform services in Thammasat University Central Library.

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความเกื้อกูลและเอาใจใส่อย่างยิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้กำลังใจ รวมทั้งห่วงใยดูแลผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้มาโดยตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาวดี สืบสนธิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วนิกา สุรวดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำและกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ เลขาธิการคณะและสถาบันต่าง ๆ บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะทุกแห่ง รวมทั้งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานวัสดุย่อยส่วน ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและให้ความร่วมมือในการวิจัยด้วยดีตลอดมา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณผู้ที่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในชีวิตของผู้วิจัยมาโดยตลอด คือคุณพ่อ คุณแม่ และคุณน้า ที่คอยห่วงใยช่วยเหลือ ทั้งด้านกำลังกาย และกำลังใจ จนผู้วิจัยได้พบความสำเร็จอีกชั้นหนึ่ง ไว้ ณ ที่นี้

และสุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบคุณในน้ำใจของบรรดา พี่ เพื่อน และ น้อง ๆ ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ในยามที่ผู้วิจัยประสบปัญหา หรือห่อถอยระหว่างการทำวิจัย น้ำใจของพี่ เพื่อน และน้อง ทุกคน จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยก้าวมาถึงปัจจุบันนี้

สุมนา วััสสระ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
รายการตารางประกอบ	ฎ
รายการภาพประกอบ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
แนวเหตุผล	5
ตัวแปรของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	8
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2 วัสดุย่อยสลายและการดำเนินงานวัสดุย่อยสลายของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 27	
ความหมายและประเภทของวัสดุย่อยสลาย	27
การผลิตวัสดุย่อยสลาย	31
การใช้วัสดุย่อยสลายในงานห้องสมุด	33

ลักษณะการใช้วัสดุย่อยสลายของผู้ใช้	34
การจักษภาพแวดล้อมในการใช้วัสดุย่อยสลาย	35
บริการวัสดุย่อยสลายของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	44
ห้องอ่านวัสดุย่อยสลาย	44
วัสดุย่อยสลายที่ให้บริการ	51
เครื่องอ่านวัสดุย่อยสลายที่ให้บริการ	60
บุคลากรผู้ให้บริการ	62
การเข้าถึงวัสดุย่อยสลาย	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย	73
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	81
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	85
ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	86
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	86
คณะ/หน่วยงานที่สังกัด	87
ตำแหน่ง	90
ประเภทของงานที่ปฏิบัติ	91
ประสบการณ์และลักษณะการใช้วัสดุย่อยสลายของผู้ตอบแบบสอบถาม	94
ประสบการณ์การใช้วัสดุย่อยสลาย	94
สาเหตุที่ไม่เคยใช้วัสดุย่อยสลาย	102
ประเภทของวัสดุย่อยสลายที่เคยใช้	104
ความถี่ในการใช้วัสดุย่อยสลาย	105
ระยะเวลาในการใช้วัสดุย่อยสลาย	106

วัตถุประสงค์ในการใช้วัสดุย่อบส่วน	109
ลักษณะข้อมูลที่ใช้จากวัสดุย่อบส่วน	111
เนื้อหาในสาขาวิชาที่เคยใช้จากวัสดุย่อบส่วน	113
วิธีเข้าถึงวัสดุย่อบส่วนที่ต้องการ	117
บริการวัสดุย่อบส่วนที่เคยใช้	119
ห้องสมุดหรือแหล่งที่เคยใช้วัสดุย่อบส่วน	121
สาเหตุที่ไม่เคยใช้วัสดุย่อบส่วนของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	123
ทัศนคติของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการที่มีต่อบริการวัสดุย่อบส่วนของสำนัก	
หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	126
ทัศนคติที่มีต่อสภาพของห้องอ่านวัสดุย่อบส่วน	128
ทัศนคติที่มีต่อวัสดุย่อบส่วนที่ให้บริการ	133
ทัศนคติที่มีต่ออุปกรณ์การอ่านที่ให้บริการ	139
ทัศนคติที่มีต่อบุคลากรที่ให้บริการ	143
ทัศนคติที่มีต่อการเข้าถึงวัสดุย่อบส่วน	147
ปัญหาของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการในการใช้บริการวัสดุย่อบส่วนของ	
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	154
ปัญหาด้านสภาพของห้องอ่านวัสดุย่อบส่วน	156
ปัญหาด้านวัสดุย่อบส่วนที่ให้บริการ	159
ปัญหาด้านอุปกรณ์การอ่านที่ให้บริการ	162
ปัญหาด้านการจัดบุคลากรเพื่อให้บริการ	165
ปัญหาด้านการเข้าถึงวัสดุย่อบส่วน	168
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบริการวัสดุย่อบส่วนของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย	
ธรรมศาสตร์	171
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	176
สรุปผลการวิจัย	176
อภิปรายผลการวิจัย	190

ข้อเสนอแนะ	198
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	203
บรรณานุกรม	205
ภาคผนวก	212
ภาคผนวก ก แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น	213
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	216
ประวัติผู้เขียน	238

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการ จำแนกตามคณะ/หน่วยงาน	75
2 จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจข้อมูล จำแนกตามสถานภาพ	76
3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ	87
4 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามคณะ/หน่วยงานที่สังกัด	88
5 ตำแหน่งของผู้ช่วยวิชาการ	90
6 ประเภทของงานที่ปฏิบัติ	92
7 ประสบการณ์การใช้วัสดุย่อยส่วน	95
8 ประสบการณ์การใช้วัสดุย่อยส่วน จำแนกตามคณะ/หน่วยงานที่สังกัด	96
9 ประสบการณ์การใช้วัสดุย่อยส่วนของผู้ช่วยวิชาการ จำแนกตามตำแหน่ง	99
10 ประสบการณ์การใช้วัสดุย่อยส่วน จำแนกตามประเภทของงานที่ปฏิบัติ	101
11 สาเหตุที่ไม่เคยใช้วัสดุย่อยส่วน	103
12 ประเภทของวัสดุย่อยส่วนที่เคยใช้	105
13 ความดีในการใช้วัสดุย่อยส่วน	106
14 ระยะเวลาในการใช้วัสดุย่อยส่วน	108
15 วัตถุประสงค์ในการใช้วัสดุย่อยส่วน	110
16 ลักษณะข้อมูลที่ได้จากวัสดุย่อยส่วน	112
17 เนื้อหาในสาขาวิชาที่เคยใช้จากวัสดุย่อยส่วน	115
18 วิธีเข้าถึงวัสดุย่อยส่วน	118
19 บริการวัสดุย่อยส่วนที่เคยใช้	120
20 ห้องสมุดหรือแหล่งที่เคยใช้วัสดุย่อยส่วน	122
21 สาเหตุที่ไม่เคยใช้วัสดุย่อยส่วนของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	125
22 ทศนคติของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการที่มีต่อบริการวัสดุย่อยส่วนของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	127

23	เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการที่มีต่อสภาพของห้องอ่าน วัสดุย่อบส่วน	131
24	เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการที่มีต่อวัสดุย่อบส่วนที่ให้บริการ	137
25	เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการที่มีต่ออุปกรณ์การอ่านที่ให้บริการ	142
26	เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการที่มีต่อการจัดบุคลากรที่ให้บริการ	146
27	เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการที่มีต่อการเข้าถึงวัสดุย่อบส่วน	151
28	ปัญหาของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการในการใช้บริการวัสดุย่อบส่วนของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	155
29	เปรียบเทียบปัญหาของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการในการใช้บริการวัสดุย่อบส่วนของ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในด้านสภาพของห้องอ่านวัสดุย่อบส่วน ...	158
30	เปรียบเทียบปัญหาของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการในการใช้บริการวัสดุย่อบส่วนของ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในด้านวัสดุย่อบส่วนที่ให้บริการ	161
31	เปรียบเทียบปัญหาของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการในการใช้บริการวัสดุย่อบส่วนของ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในด้านอุปกรณ์การอ่านที่ให้บริการ	164
32	เปรียบเทียบปัญหาของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการในการใช้บริการวัสดุย่อบส่วนของ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในด้านการจัดบุคลากรเพื่อให้บริการ ...	167
33	เปรียบเทียบปัญหาของอาจารย์และผู้ช่วยวิชาการในการใช้บริการวัสดุย่อบส่วนของ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในด้านการเข้าถึงวัสดุย่อบส่วน	170

รายการภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	แผนผัง แสดงการจัดเนื้อหาภายในห้องอ่านไมโครฟิล์ม	48
2	แผนผัง แสดงการจัดเนื้อหาภายในห้องเก็บวารสารฉบับย้อนหลัง ซึ่งใช้เป็นที่อ่าน วัสดุย่อยส่วนของวารสาร/หนังสือพิมพ์	50
3	ตัวอย่างบัตรรายการวัสดุย่อยส่วนของหนังสือ	64
4	ตัวอย่างบัตรทะเบียนวัสดุย่อยส่วนของวารสาร/หนังสือพิมพ์/คู่มือช่วยค้นวารสาร	66
5	ตัวอย่างบัตรช่วยค้นวัสดุย่อยส่วนของคู่มือการศึกษา	69